

КОНИК-СТРИБУНЕЦЬ

Дзвонить у зелений дзвоник
У траві маленький **КОНИК**.
Заховався там насподі —
Просто крихітка та й годі.
Тож який він був спочатку,
Коли був іще лошатко?

Юрій Бедрик

Як поетам вдалося зробити
коника і сонечко схожими
на людину?

Порівняй вірші і малюнки.
Чи погоджуєшся ти
з художником?

Поясни значення виділених
слів. Доведи, що вони можуть
мати кілька значень. Намалюй
свої ілюстрації до віршів.

Прочитай лічилку,
дотримуючись ритму.
Чи чесно буде,
використовуючи лічилку
перед грою, змінювати
її ритм?

Знайди рими у віршах.

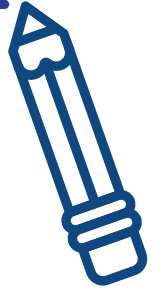
ЛІЧИЛКА

В небо синє
По драбинці
Сходить сонце
У хмаринці.
Сонце сяє,
Літом пахне,
За собою дощик
Тягне.
Каже дощику:
— Не злись,
Я ховаюсь,
Ти жмурись!

Олена Полянська

СКЛАДАЄМО РЕЧЕННЯ. РОЗПОВІДАЄМО —

- 1** Прочитай і запиши так, щоб вийшло речення.
уполіцвітутьмакиіволошки
- 2** Утвори словосполучення за зразком.
ЗРАЗОК: Комар дзижчить — комарі дзижчать.
Джміль гуде, коник сюрчить, сонечко повзе,
світлячок світиться.
- 3** Добери слова-помічники.
Джміль летить ... квіткою. Джміль сів ... квітку.
Джміль перелітає ... квітки ... квітку.
- 4** Склади якомога довше речення, нанизуючи слова,
як намистинки.
ЗРАЗОК: Метелик. Метелик летить. Метелик ле-
тить над квіткою. Яскравий метелик летить над
квіткою. Яскравий метелик летить над духмяною
квіткою.
- 5** Спиши, вставляючи **дз** або **дж**.
..він, ..міль, ро..инки, хо..у, б..ола, ..ерело,
..еркало, во..у, ..инси, ..ип.
- 6** Розкажи про погоду влітку, доповнюючи речення.
Влітку сонце сходить Дні ... , а ночі
Можна засмагати, тому що Влітку дме ...
вітер.

ЯКЩО ТИ НА ПРОГУЛЯНЦІ В ЛІСІ...

Не бери в руки пташині яйця, пташенят, звірят. Людський запах відлякує дорослих диких тварин. Вони можуть відмовитися від своїх малят. Тоді дитинчата стануть здобиччю хижаків.

Батьки годують пташенят кожні 15—17 хвилин світлого періоду доби, захищають від негоди, зігрівають.

Для птахів літо — справжнє свято. Вони можуть знайти ласощі на кожному кроці. Комашки, хробачки, гусениці, рибки — усього вдосталь.

У ЛІСІ

Сезоном тиші називають період з кінця квітня до початку липня, коли дикі тварини висиджують потомство — пташенят, звірять, плазунят... Але називають не тому, що тоді тиша стоїть у лісі, в полі, в долині ріки. А тому, що тиші в цей період треба дотримуватись: якнайменше тварин турбувати, не заважати їм піклуватись про свою малечу. Птахи, якщо їх наполохати, змушені злітати з гнізда. Яєчка за цей час можуть охолонути — і з них не вилупляться пташенята.

За Володимиром Бондаренком

Влітку у диких тварин багато клопоту: годувати дитинчат, потім учити їх добувати собі їжу, охороняти їх.

Не можна торкатися молодих звірят, забирати їх з лісу додому. Це небезпечно і для тварини, і для людини. Тварини можуть заразити людину різними хворобами. Ведмедиці, лосихи та деякі інші звірі, якщо вони з малятами, можуть напасти.

Чому початок літа називають сезоном тиші? Що ти робитимеш, якщо побачиш у лісі пташеня, що випало з гнізда? Назви дитинчат тварин на фото. Як птахи допомагають улітку людям?

ЯК РОСТЕ ЖАБА

Спочатку це крихітне яйце у ставку.

Потім з яйця з'яв-ля-є-ть-ся пуголовок. Пуголовок — це просто голова і хвіст. Він дихає зябрами — як риба.

А потім у пуголовка ви-ро-ста-ють лапи, а хвіст відпадає.

Тепер це жаба. Вона дихає легенями. Жаба ви-стри-бу-є з води. Вона голодна. Їй потрібні комахи.

Вибери відповідь, яка відповідає тексту.

З чого починається жаба?

- А.** з пуголовка **Б.** із зябер
- В.** з яйця

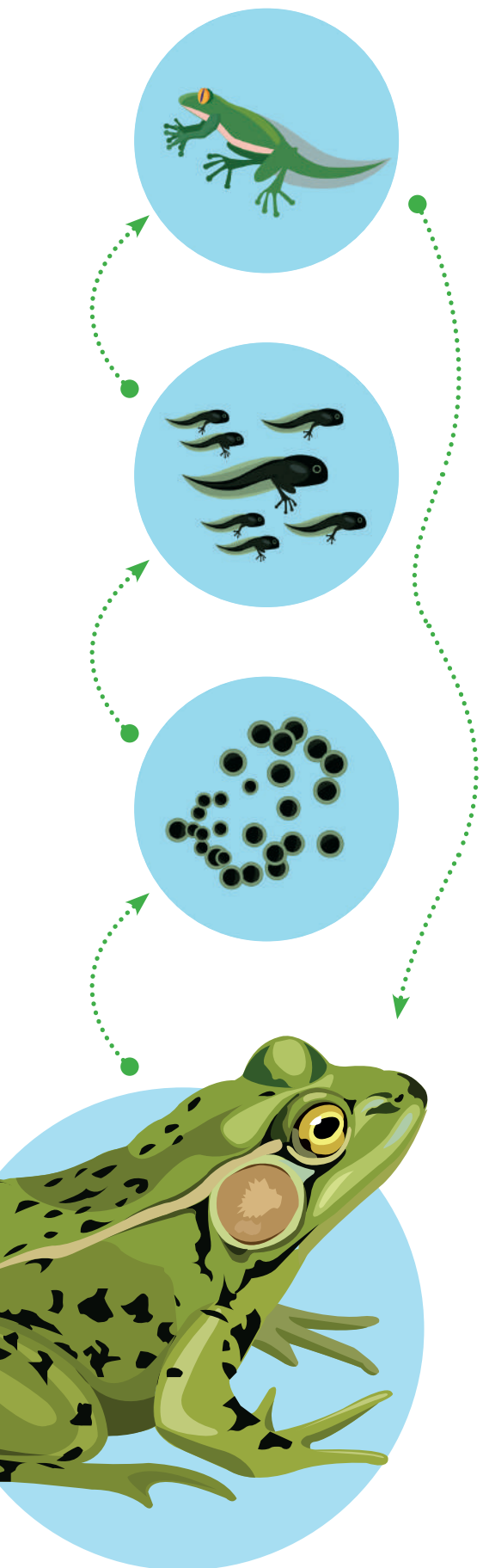
Що з'являється з яйця?

- А.** пуголовок **Б.** жаба **В.** хвіст

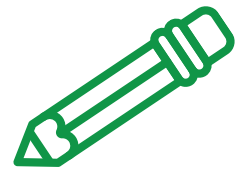
Що робить жаба?

- А.** махає хвостом **Б.** стрибає
- В.** дихає зябрами

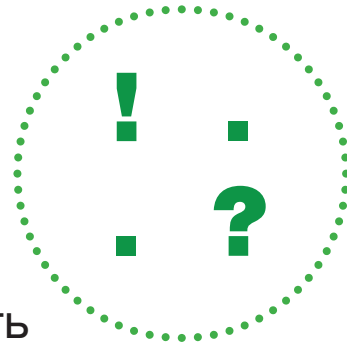
Читай текст по абзацах. До кожного абзацу добирай малюнок. Знайди спільне і відмінне між малюнком і текстом. Поміркуй, чому жаба належить до групи земноводних.

СКЛАДАЄМО РЕЧЕННЯ. ПОРІВНЮЄМО

- 1** Які розділові знаки пропущено? Знайди їх у рамці. Скільки речень у тебе вийшло? У якому слові букв більше, ніж звуків? А в якому звуків більше, ніж букв?

Хто кумкає Коник Ні, жаба Коник сюрчить

- 2** Назви, хто зображений на фотографіях. Порівняй коника і жабу за планом.

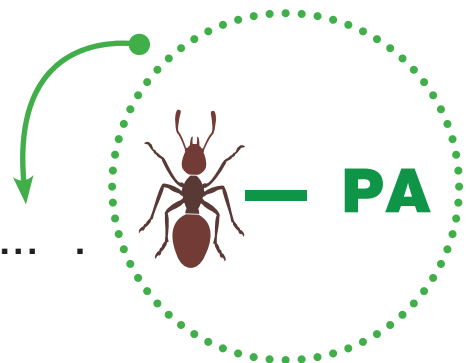
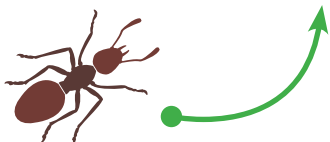

ПЛАН

- 1** Який має вигляд. **2** Де живе.
3 Як пересувається. **4** Як подає голос.

- 3** Доповни словосполучення.
З одним із них склади речення.

Працьовитий як Як сонна

НА ЛУКАХ

1

2

3

4

3 Волошка
лучна

4 Деревій
звичайний

5 Королиця
звичайна

5

Хто садить квіти
на луках?

Чому квіти на луках
яскраві і духмяні?

Опиши одну з лучних рослин.

Чи ростуть дерева на луках?

Що трапиться, якщо на луках
зникнуть комахи?

Як людина використовує луки?

НЕПРОСТИЙ ЛОПУХ...

- **ЛОПУХ** (*Arctium* L.) — дворічна трав'яниста рослина родини Айстрових.

На створення застібки-липучки надихнув реп'ях.

РЕП'ЯХ — народна назва лопуха, а також суцвіть і плодів, що чіпляються до одягу людей, хутра тварин.

БУР'ЯН — рослина, що засмічує посіви культурних рослин, забирає в них світло, воду, поживні речовини.

**МЕДОНОС,
ЛІКАРСЬКА РОСЛИНА**

Маленький їжачок —
Багато голочок —
До одягу чіпляється.
Як називається?

Причепився
як реп'ях.

Лопух — некмітлива
людина, роззява.

Розкажи про лопух за схемою. Що тобі вже було відомо? Що нове? Знайди художній і науковий опис лопуха. Створи свою розповідь-схему про рослину, що росте на луках.

ГОТУЄМОСЯ ДО ЛІТНІХ КАНІКУЛ

Як можна відпочивати влітку?
Що потрібно для подорожі?
Яких правил безпеки треба
дотримуватися під час канікул?
Які гриби і рослини небезпечні
для життя?
Хто найкраще плаває?
Про плани на літні канікули.

Навіщо потрібні канікули?

Уяви себе героєм ілюстрації
і від його імені розкажи про
плани на літні канікули.

Як ще можна відпочивати влітку?

1

2

ЩО ПОТРІБНО ДЛЯ ПОДОРОЖІ

Назви предмети, потрібні для відпочинку.

Чому їх об'єднано в три групи?

Знайди в кожній групі зайвий предмет.

Яка важлива інформація є в залізничному квитку?

3

ЩОБ КАНІКУЛИ БУЛИ РАДІСНИМИ

Плавай у безпечних місцях під наглядом дорослих. Не запливай за буйки.

Захищай голову від сонця.

На вулиці чи вокзалі, у полі чи в лісі — не чіпай підозрілих предметів. Повідом про них дорослих.

Якщо під час прогулянки десь поділися рідні — не панікуй. Почекай їх на тому самому місці. Звернися по допомогу до працівників — продавців, рятувальників, поліцейських.

Використовуй захисний шолом, коли їдиш на велосипеді.

Під час грози ховайся під невисокими деревами з густими кронами, а не під самотніми деревами. Не залишайся у водоймі. Найкращий сховок — будинок.

КРАСИВІ Й НЕБЕЗПЕЧНІ

ЗАПАМ'ЯТАЙ. Не куштуй
і навіть не торкайся.

1

1 Бліда поганка

2

2 Мухомор
червоний

4

3 Несправжні
опеньки

5

4 Вовчі ягоди

5 Борщівник

6

6 Вороняче око

3

Перевірте в парах,
чи запам'ятали ви всі
правила безпечної
поведінки на канікулах.

ХТО НАЙКРАЩЕ ПЛАВАЄ

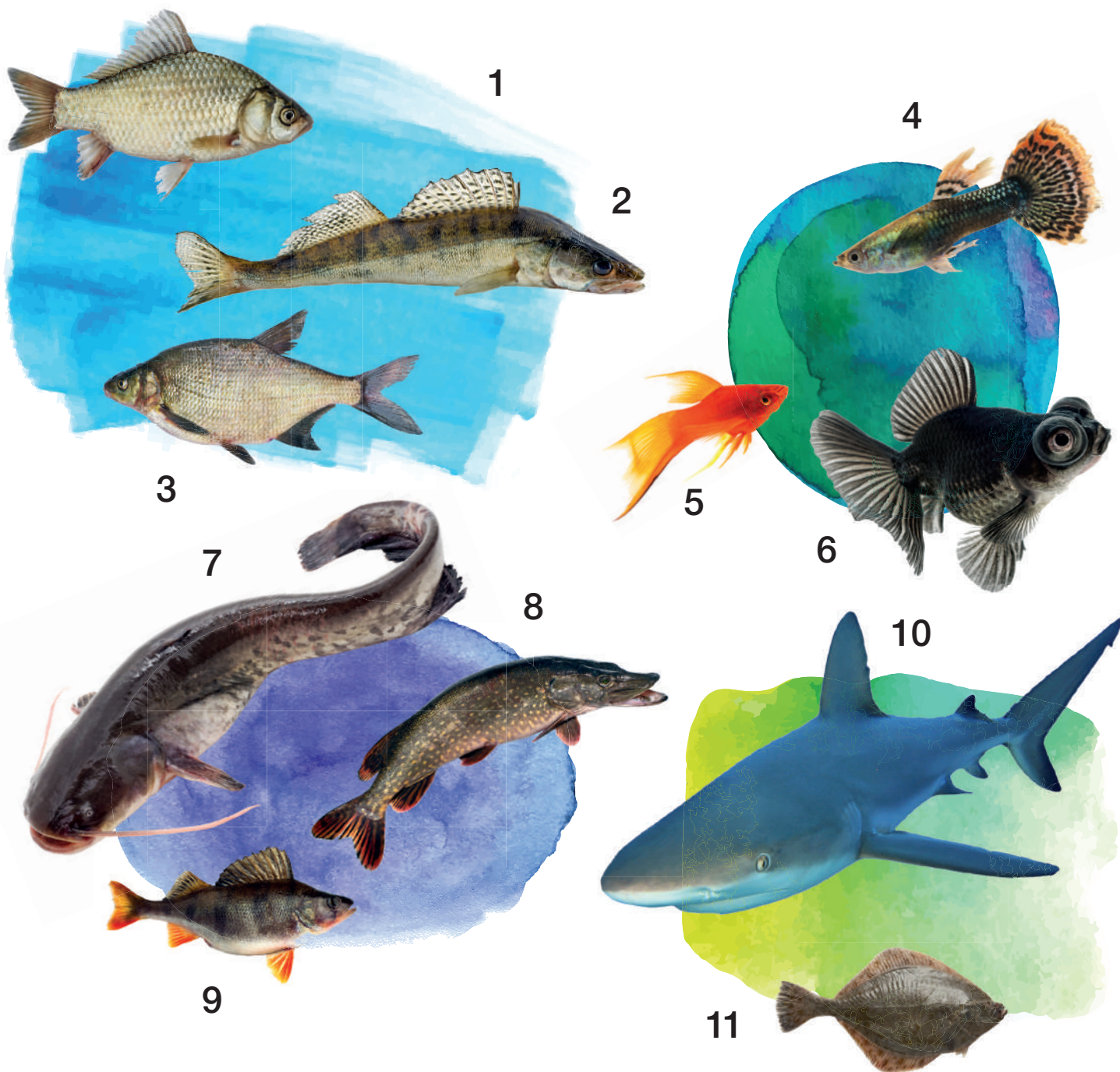
Тіло риби пристосоване до життя у воді так само, як твоє тіло — до життя на суходолі. Ти теж умієш плавати? Це добре. Але риби все одно плавають краще. Їхнє тіло гладеньке і слизьке. Воно вкрите лускою. Луска ще й захищає від ворогів і шкідників. А плавці?! З їх допомогою риба повертається, рухається вгору і вниз. Хвіст штовхає рибу вперед. Він також є кермом.

Риба постійно відкриває і закриває рота. Думаєш, вона п'є воду? Ні, то вона дихає. Рибам також потрібне повітря.

Що допомагає рибам плавати?

Які із зображених на наступній сторінці риб може упіймати рибалка з малюнка? Чому ти так вважаєш?

- 1** Карась **2** Судак **3** Лящ **4** Гупі **5** Мечоносець
6 Телескоп **7** Сом **8** Щука **9** Окунь **10** Акула
11 Камбала

Подивись і розкажи, чим відрізняються риби. Що особливого в кожній з них? Чому вони поділені на групи? Які риби живуть у прісній воді — в озері, річці? Які у солоній — морі чи океані? Які в акваріумі?

СМІШНО ЧИ СТРАШНО?

Є історії страшні. Є історії смішні. А є й такі, що не знаєш, смішно тобі чи страшно. Прочитай оповідання «Волохате волосся» спочатку так, щоб було страшно. А потім — так, щоб було смішно.

ВОЛОХАТЕ ВОЛОССЯ

Якось одна дів-чи-нка розбила свою скар-бни-чку, забрала з неї усі гроші, пішла в магазин і купила собі во-ло-ха-тий блокнот, волохатий пенал, волохатий олівець і волохатий браслет.

А коли йшла додому — їй зустрівся пес із волохатою бородою, дядько з волохатими ногами, ще один дядько з волохатою спиною, а дуже-дуже маленький хлопчик із дуже-дуже волохатим ВОЛОССЯМ!

ЖАХЛИВА ІСТОРІЯ

На чорній-чорній горі стоїть чорне-чорне місто. У чорнім-чорнім місті є чорний-чорний парк. Посеред парку — чорний-пречорний будинок. Під чорним дахом чорного-пречорного будинку є чорна квартира чорної-пречорної пані. На чорній-чорній кухні чорної-пречорної пані стоїть чорна-чорна машинка...

І перé чорні-пречорні **ШКАРПЕТКИ!**

Галина Ткачук

Завдяки яким словам «Жахлива історія» стала жахливою? Намалюй ілюстрації до одного з оповідань. Склади свою страшну-престрашну історію.

СТАВИМО ЗАПИТАННЯ _____

1 Що із намальованого не згадується в жахливій історії? Чого не вистачає?

2 Що із записаного є реченням?
Чому ти так думаєш?

на чорній кухні

На чорній кухні стоїть чорна машинка.

3 Знайди в «Жахливій історії» слова, що відповідають на питання хто?, що?, і розподіли їх на групи.

Він: парк, Вона: Воно:

4 Добери до назв предметів слова — назви ознак.

Зразок: пані (яка?) красива.

Гора, парк, дівчинка, олівець, місто.

5 Склади запитання до речення.

Дівчинка купила в магазині два блокноти.

Хто?	Що зробила?	Де?	Що?	Скільки?
------	-------------	-----	-----	----------

Чи погоджуєшся
ти із твердженнями
автора? Якщо ні,
спробуй їх
заперечити.

Спробуй придумати
подібне речення-
побреженьку.

Що робить цей вірш
веселим?

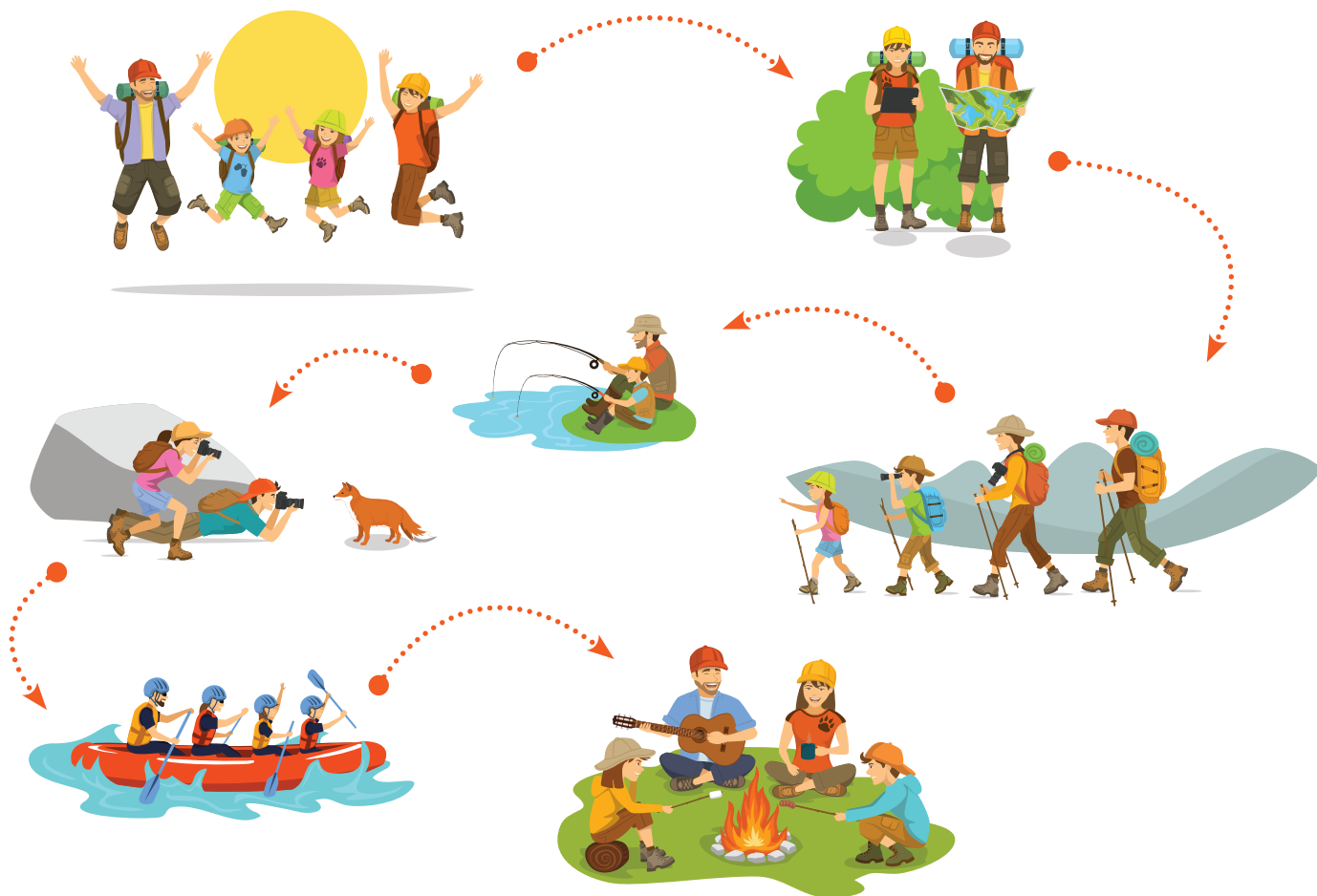

ЩОСЬ НЕ ТАК?

Маю вам сказати, що Земля
По орбіті Місяця кружля...
Не збагну і сам, у чому річ:
Влітку день коротший, аніж ніч...
У природі так воно вже є,
Що метелик гусінню стає...
Вівці (і, звичайно ж, барани) —
До м'ясця великі ласуни...
Голуби, ворони й горобці
Дуже люблять плавати в ріці...
А як десь побачите барліг,
Знайте — там зимує ... носоріг...
Рано зупинятися на тім —
Я ще й не такого розповім!
На гілках розсівшись, уночі
Мирно сплять і сови, і сичі...
Білочка на зиму про запас
Величезний сушить ... ананас...
А верблюд, пустелею йдучи,
У калюжі ноги замочив...
Ось і тигр — він у клітинку весь...
Не кажіть, що ви не боїтесь...
Ось і я — правдивий баламут,
Що наплів вам побреженьок тут...

Роман Скиба

СКЛАДАЄМО РОЗПОВІДЬ ЗА МАЛЮНКАМИ —

1 Розглянь малюнки. Дай відповіді на запитання.

- 1** У якому настрої сім'я вирушила в похід?
- 2** Як сім'я одягнулася для походу?
- 3** Що допомагало орієнтуватися в поході?
- 4** Як сім'я відпочивала?
- 5** Що робили вечорами?

2 Склади розповідь за малюнками. Придумай назву.

ВІД'ЇЗД

Сьогодні я їду в табір і дуже з цього радію. Одне лише за-тьма-рю-є мою радість. Тато й мама мають трохи сумний вигляд. Певно, через те, що не звикли за-ли-ша-ти-ся самі під час канікул.

Мама допомогла мені скласти валізу: сорочки, шорти, капці, маленькі машинки, плавки, рушники, локомотив від електропотяга, варені яйця, банани, сіндвічі з ковбасою та сиром, сітку для риби, светр із довгими рукавами, шкарпетки і кúльки.

Щоправда, до валізи все не помістилося, тож довелося дещо покласти окремо в пакети.

Я боявся спізнитися на потяг. Але тато сказав, що ще рано. Потяг рушає о шостій вечора. Невже мені так кортить їх покинути?

Мама пішла в кухню з носовою хустинкою в руці, сказавши, що їй щось по-тра-пи-ло в око.

Тато й мама дуже засмучені. І я навіть не намілювався сказати, що в мене в горлі стоїть клубок, як подумаю, що не бачитиму їх майже місяць.

На вокзал ми рушали двічі, бо за першим разом забули валізу вдома.

Здавалося, що завчасно приїхали всі. Скрізь було повно людей, які кричали й шуміли.

Перед вагоном була купа типчиків мого віку, тат і мам, а ще пан з табличкою. Тато назвав моє ім'я та прізвище, і пан знайшов мене у списку.

— Доручаємо його вам, — сказав тато, сміючись.

— Нічого не бійтеся, — заспокоїв пан. — Коли Ніколя повернеться, ви його не впізнаєте.

Одна жінка, яка тримала за руку маленького хлопчика, підійшла до пана-командира і запитала:

— А як ви готуєте: на маслі, на олії чи на смальці? Мій малий не переносить смальцю. Хочете, щоб він захворів — дай-

те йому смальцю! І ще: дивіться, щоб він не впав під час походів у горах.

— Які гори?! — здивувався командир. — Там гір немає. Тільки пляж...

Ураз ми почули гучний свисток. Усі з криком почали підніматися до вагонів. Це було нелегкою справою, бо дехто хотів вийти. Та́та і мами кричали хто що: просили, щоб не забували телефонувати, тепліше одягалися і не робили дурниць. Хтось плакав, когось сварили за те, що грає в футбол на пероні.

Нарешті, усі поцілувалися, і потяг таки рушив, везучи нас до моря.

Мені трохи хотілося плакати, але я не заплавав, бо передусім канікули існують для того, щоб сміятися. Усе буде добре.

Що ж до валізи, то тато і мама обов'язково придумують, як мені її передати наступним потягом.

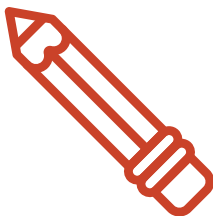
За Госсіні Сампе
Пригоди малого Ніколя.
Переклад з французької
Зої і Олени Борисюк

РОЗПОВІДАЄМО ПРО ПЛАНИ НА КАНІКУЛИ

- 1 Розкажи, що ти плануєш робити на канікулах. Використай подані нижче слова.**

На початку літа, потім, після того, в кінці літа, на море, в гори, у ліс, у селі, у місті.

- 2 Пригадай, що тобі найбільше запам'яталося в перший рік у школі. Запиши про це три речення.**

Джерела текстів

Зірка Мензатюк. Тисяча парасольок. – Київ : Веселка, 1990.
Сашко Дерманський. Бигимоти не медмеді. – Київ : Фонтан казок, 2015.
Роман Скиба. Баламутинки. – Львів : ВСЛ, 2011.
Улюблені вірші. – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011.
Госсіні Сампе. Пригоди малого Ніколя / Переклад з французької Зої та Олени Борисюк. – Київ : Рідна мова, 2017.
Шел Сільверстейн. Де закінчується тротуар. – Тернопіль : Богдан, 2011.
Галина Ткачук. Тринадцять історій у темряві. – Київ : Темпора, 2016.

.....

Іщенко О. Л.

I-98 Навчання грамоти. Я досліджую світ. 1 клас.
Частина третя : навчальний посібник для загальноосвітніх
навчальних закладів / О. Л. Іщенко, С. П. Логачевська, О. М.
Ващенко, Л. В. Романенко. – Київ : Літера ЛТД, 2018. – 64 с.
ISBN 978-966-178-875-5

Під однією обкладинкою відповідно до принципу
тематичної інтеграції об'єднано матеріал двох навчальних предметів.
Такий підхід сприятиме формуванню в учнів цілісної картини світу,
а вчителям допоможе оптимально організувати навчальний процес,
забезпечивши основу для творчої роботи. Посібник реалізує методи-
ку індивідуального підходу до учнів з різним рівнем підготовки і
навчальних досягнень.

Для використання у другому півріччі навчального
року в 1-му класі.

УДК[37.016:003-028.31] (075)

.....

Навчальне видання

Іщенко Олена Леонідівна
Логачевська Світлана Панасівна
Ващенко Олена Миколаївна
Романенко Людмила Віталіївна

Навчання грамоти. Я досліджую світ
1 клас
Частина третя

Відповідальна за випуск *Олена Бородіна*
Дизайнер, художній редактор *Антон Стогов*

Олена Галицька, Юлія Сікора – ілюстрації на с. 6, 7, 11, 40.

У навчальному посібнику використано ілюстрації відповідно до умов стандартної ліцензії shutterstock.com

Видавництво «Літера ЛТД». Україна, 03057, м. Київ, вул. Нестерова, 3, оф. 508.
Тел. для довідок: (044) 456-40-21. Свідоцтво про реєстрацію № 923 від 22.05.2002 р.

Віддруковано з готового оригінал-макета в ДВ «Преса України». 03047, м. Київ, пр. Перемоги, 50.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 310 від 11.01.2001 р.

Комплект навчальних посібників для використання у другому півріччі навчального року в 1 класі шкіл, які пілотують новий Державний стандарт початкової загальної освіти:

Навчання грамоти. Я досліджую світ. 1 клас. Частина друга

Автори: О. Л. Іщенко, С. П. Логачевська, О. М. Ващенко, Л. В. Романенко

Під однією обкладинкою цього посібника об'єднано наскрізною щотижневою тематикою два інтегровані навчальні курси.

Математика. 1 клас. Частина друга

Автори: С. П. Логачевська, Т. А. Логачевська, О. А. Комар

Деякі художні тексти, вміщені в посібнику, можна послухати. Для цього за допомогою спеціальної програми на смартфоні чи планшеті, підключеного до Інтернету, зчитайте цей QR-код і перейдіть на сайт видавництва.

ISBN 978-966-178-875-5

9 789661 788755

